

КРАСИМИР МИРЧЕВ
ДА ПРЕТВОРИМ НАНОВО
СВЕТА

chitanka.info

Френският писател Мишел Турние е роден през 1924 г. На 42-годишна възраст издава първия си роман „Петкан, или чистилището на Пасифика“, удостоен с наградата на Френската академия. Вторият му роман, „Горски цар“, получава най-авторитетната литературна награда във Франция — „Гонкур“, — при това един-единствен път присъдена с пълно единодушие между членовете на журито още в първия кръг. Следват романите „Метеорите“, „Гаспар, Мелхиор и Балтазар“, „Жил и Жана“, „Златната капка“, сборникът с разкази „Дивият петел“, автобиографичното есе: „Вятърът на Светия дух“, „Полетът на вампира“. Повечето от произведенията му са преведени на много езици в света и не са малко онези, които го смятат за най-представителния творец в съвременната френска литература. На български досега са излизали сборникът „Дивият петел“ (1982 г.) и романът „Петкан, или чистилището на Пасифика“ (1984 г.)

В тази книга са събрани онези творби, които самият автор цени най-много и според собствените му думи ги смята толкова добре написани, че могат да бъдат четени и от деца.

Както почти във всички свои произведения, и тук Турние взема герои, които отдавна в някаква степен са се откъснали от своя първоизточник, заживели са свой самостоятелен живот, засегнали са нещо съкровено вътре в нас, дори са се превърнали в част от съзнанието ни. Ще рече, добили са измерението на митове. Мишел Турние разчита с тяхна помощ да разтърси нас, своите читатели, да предизвика разговор, който после сами да продължим, оглеждайки поновому натрупания си опит, наблюденията върху света и себе си. Верен на своя предизвикателно ироничен стил, той сравнява писателската си роля с тази на частиците калций, които кокошката кълве, за да може организъмът ѝ да изгради черупката на яйцето и разливащото се съдържание да излезе, облечено в една от най-съвършените форми, срещащи се в природата.

Какво е например вечното в „Робинзон Крузо“, защо тази история близо 270 години след излизането на романа на Даниел Дефо, който при това малцина са чели в оригиналния му вид — постоянно ни предизвиква да я съчиним наново, за своя сметка? Отговорът на Турние е: защото ни приканва да пресътворим света, в който живеем. Вероятно на мнозина от нас така и няма да се случи насаме да изпитат мъжеството и находчивостта си очи в очи с природата, но нима всеки

човешки живот не е опит да се изгради всичко наново? Поставяйки се във въображението си на мястото на Робинзон, ние се сблъскваме с безброй въпроси за живота около нас: за какво служат нещата наоколо и как са направени, какво е значението на другите хора за всеки отделен човек, как може да се достигне истинско общуване?... За разлика от героя на Дефо, който се задоволява да възпроизведе, доколкото може далечната Англия, Робинзон на Турние, воден от Петкан, прекрачва в един свят на творчеството, където всеки миг е изпълнен с открития, с новост, с живот. Всъщност двамата създават свое време, време на вечна младост, времето на остров Сперанца, тоест Надежда. (Не зная дали си спомняте, у Дефо се нарича Остров на отчаянието?) И за да остане завинаги в това време, Робинзон отказва да замине с английския кораб.

Излиза, че и въпросът за времето, един от най-трудните, има връзка с историята на Робинзон. Та можем ли да създадем един свят, без да го разположим във времето, значи без да си поблъскаме главата да разберем какво представлява то? Еднакво ли е за всички? Или тече различно — например за човек, заседнал от часове в асансьора, и за хората отвън? Ами езикът? В какви ли не роли може да се превъплъщава: инструмент за потисничество, когато чрез него се предават заповедите от губернатора към поданика, от господаря към роба, и такова чудесно средство за общуване, когато всеки от двамата влиза в кожата на другия и започва да говори като него, а това значи — и да мисли като него. А играта? Безполезно прекарване на времето ли е и трябва ли да се противопоставя на „сериозните“ занимания? И доколко сериозни са повечето от тях? Нима да пишеш законник на остров Сперанца е по-смислено от това да изваеш чучело на приятеля, който те е подразнил, и на него да излееш гнева си? И така нататък, и така нататък.

Оказа се, че историята на Робинзон крие безброй страни, при това всяка една от тях — на практика неизчерпаема. Образът на самотния островитянин, скътан някъде в нас, ще трепва всеки път, когато го извикат навън. Както това прави Мишел Турние. Подобно на Петкан, на котката, Камиша от разказа за Амандин, на бялото птиче от разказа за цар Златобрад, той открява пред нас пространства, за чието съществуване сме се догаждали. И ни подканя да влезем в тях. Да съградим наново света.

Трябва да признаем, че то прави като вълшебник, със сладкодумие лукавство, увеличайки ни все по-нататък, поднасяйки ни изненада след изненада, и като всеки истински магьосник — немалко загадки. Това именно ни кара да се включим с интерес в играта, да се стремим да я продължим нататък вече сами.

Красимир Мирчев

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.